

Тема: Продуктивність сільськогосподарських тварин

1. Основні види продуктивності с/г тварин.
2. Молочна продуктивність.
3. Фактори, які впливають на молочну продуктивність: *спадковість, порода, годівля та утримання, період лактації, жива маса, інтенсивність вирощування корів-первісток, вік першого парування, кількість отелів, роздій, тривалість сервіс-періоду, сухостійний період, сезон отелення, тривалість лактації, доїння, фізіологічний стан, стан здоров'я тварини.*

1. Під **продуктивністю** свійських тварин розуміють їх здатність давати за певний відрізок часу продукцію у потрібній кількості і певної якості. За рівнем продуктивності тварин поділяють на низько-, високопродуктивних та рекордистів.

Тварини можуть давати кілька видів продукції. Рівень продуктивності визначається спадковістю, видом, віком, здоров'ям та фізіологічним станом тварини, здатністю до розмноження, материнськими якостями, скоростиглістю, розміром, довголіттям та конституцією.

Кожен вид продуктивності - це складна ознака, фізіологічне зумовлена життєдіяльністю всього організму в цілому, всіх систем органів і тканин. Продуктивність дуже мінлива. У межах виду, статі і віку на рівень і якісну сторону продуктивності впливають дві групи факторів:

1. спадкові та індивідуальні властивості тварин;
2. умови їх існування та експлуатації.

Основні види тваринницької продукції - молоко, м'ясо, вовна, смушки, хутро, яйця, шкури тощо.

2. Молочна продуктивність.

Період, упродовж якого доять тварин з моменту родів до припинення доїння, називають лактацією. У корів лактацію умовно можна поділити на періоди:

Тривалість лактації у тварин різна: у корів - від 240 до 300-305 днів і більше; кобил - 180-210, овець і кіз - 120, у свиноматок - до 60 днів.

Найвищу молочну продуктивність серед всіх видів сільськогосподарських тварин мають корови, їх середня життєва продуктивність досягає 20-30 тис. кг молока, а рекордна - понад 140 тис. кг. Продуктивність кіз окремих молочних порід досягає 3000-3200 кг, овець - 500, кобил - 1000-3000 кг.

Біологічні властивості великої рогатої худоби, що зумовлюють її продуктивність (наявність багатокамерного шлунку, завдяки чому велика рогата худоба краще за інші види перетравлює грубі корми).

Період часу від родів до припинення утворення молока у вимені називається лактаційним періодом. Для того, щоб корова могла нагромадити певний запас речовин в організмі, *період сухостою повинен становити 45-60 днів.* Для корів з незадовільною вгодованістю, молодих та рекордисток сухостійний період можна збільшувати до 70-75 днів. За цей період корова

відновлює свої фізіологічні властивості, депонує певну кількість поживних речовин в організмі.

Після отелення під впливом ендокринної системи, яка стимулює діяльність молочної залози, добовий надій приблизно з 5-8-го дня починає різко збільшуватися, досягаючи максимуму в перші 40 днів після отелення.

3.. Фактори, що впливають на молочну продуктивність корів

_____Індивідуальні особливості тварин. На індивідуальний прояв продуктивності та якості молока впливають інтенсивність обміну речовин, функції синтезу молока, конституція, інтер'єр та екстер'єр тварини. Зокрема, чим більша тварина, тим більше вона може продукувати молока.

Вік тварини. Залежно від віку корова має різну продуктивність – чим вона старша, тим менше продукує молока. Змінюється також його склад, оскільки знижується інтенсивність обміну речовин і старіє організм. Продуктивність корів підвищується до 5-6 отелення, потім починає знижуватись і вже після 12 отелень подальше використання економічно не вигідне.

_____Добовий ритм секреції молока. На характер зміни продуктивності та складу молока впливає перерва між доїннями. Чим вона більша, тим більше тварина продукує молока, але жирність його нижча.

Об'єм вимені. Утворення молока відбувається сильніше тоді, коли вим'я випорожнено; по мірі ж накопичення його у вимені інтенсивність молокоутворення поступово падає. Велике значення має фізіологічна ємність вимені, яка регулюється нервовою системою. Чим більше фізіологічний об'єм вимені, тим більше накопичуються у ньому молока.

Підготовка вимені до доїння. Підготовка вимені до доїння складається в обмиванні його теплою водою, а також його масажуванні на початку і наприкінці доїння. Обмивання вимені очищує його, створює санітарно-гігієнічні умови отримання молока, а також покращує умови для процесів, які відбуваються в молочній залозі.

Частота доїння. Добова ритмічність в утворенні жиру змінюється залежно від умов природного освітлення. В усі пори року у нічний час молочною залозою продукується більш жирне молоко у порівнянні з денним.

Тривалість доїння. Вона повинна бути в межах 4-6 хв. За цей час при достатньому рефлекторному збудженні вим'я корови забезпечується повнота видоювання. Нормальною інтенсивністю доїння вважається одержання 1л молока протягом 40- 50с.

Спосіб доїння. Кращі результати з фізіологічної і господарської точок зору одержують при одночасному доїнні доїльним апаратом чотирьох дійок порівняно з видоюванням по черзі кожної дійки руками. Машинне доїння порівняно з ручним має перевагу щодо підвищення продуктивності праці та продуктивності тварин, а також через санітарні умови одержання молока.

Лактаційний період - характерна особливість молозива – великий вміст білків, особливо альбуміну і глобуліну, які поступово заміщуються казеїном. При нормальній тривалості сухостою молозиво виділяється перші 3-4 дні, але практично молозивним періодом у корів вважається 6-10 днів.

Сухостійний період - проміжок від запуску до отелення (45-60 днів). Його скорочення також негативно впливає на ріст теляти в останній період внутрішньоутробного розвитку і на підготовленість корови до наступної лактації, а збільшення помітно підвищує невиробничі витрати на утримання молочного стада. Тривалість сухостійного періоду впливає на ріст плоду, якість молозива і майбутню молочну продуктивність корови.

Моціон. Встановлено позитивний вплив моціону на підвищення молочної продуктивності. Він повинен бути щоденним, тривалістю 1-2 год, за цих умов слід слідкувати, щоб тварини проходили відстань не менше 2-3 км.

Температура і вологість повітря в приміщеннях. Дослідниками доведено, що температура від -1 до -15 градусів знижує надої, але збільшує вміст жиру в молоці. Це пояснюється тим, що теплоутворення пов'язане з обміном речовин. Для високопродуктивних корів оптимальна температура повітря становить 6-8 градусів. Літня спека негативно впливає як на надої, так і на жирність молока.

Годівля корів. Об'ємисті корми забезпечують тварин клітковиною, протеїном, мінеральними речовинами. Але як надлишок, так і нестача клітковини ускладнює процеси перетравлення та засвоєння поживних речовин. Соковиті відносяться до молокогінних кормів. Зелені корми в літній період є найбільш цінними в біологічному відношенні. Вони впливають на стан здоров'я, відтворення, продуктивність і якість молока.